

Opgavebeskrivelse for udtagningskonsulenter i 2027

Baggrund

Det følger af Aftalerne om et Grønt Danmark 2024, at der bl.a. skal udtages 70.000 ha kulstof-rige landbrugsjorder (140.000 ha inkl. randarealer) frem mod 2030 og rejses 250.000 ha ny skov frem mod 2045 mhp. at reducere udledningen af drivhusgasser fra landbruget og reduceres ca. 13.800 tons kvælstofudledning fra landbruget i 2027. Kvælstofindsatsen skal nås gennem frivillighed og markregulering. De frivillige indsatser omfatter bl.a. projekter indenfor udtagning af lavbundsjorder, ekstensivering og øvrige virkemidler, som kvælstof- og fosforvådområder, minivådområder og skovrejsning.

Med Aftalerne om et Grønt Danmark 2024 videreføres koncept for udtagningskonsulenter som understøttelse til de frivillige indsatser, den lokale forankring af arealomlægning og til realisering af de politiske mål. Udtagningskonsulenterne har til formål at bistå lodsejere i lodsejerdrevne projekter, facilitere større projekter samt til at øge kendskabet og interessen blandt lods-ejere til at indgå i de frivillige projekter.

Der er samlet set afsat 52,1 mio. kr. (pl-2026) til udtagningskonsulenter i 2027 med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug 2021, Aftale om finansloven for finansåret 2024 og med Aftalerne om et Grønt Danmark 2024.

Organisering og udtagningskonsulenternes rolle

Udtagningskonsulenterne indgår i en samlet organisering ifm. den lokale forankring af omlægningsindsatserne, og hvor alle aktører opererer ud fra et fælles mål om at sikre den størst mulige reduktion af kvælstof og/eller CO₂e i de enkelte oplande i 2027/2030:

- **De lokale treparter** planlægger og gennemfører en omlægningsplan indenfor den enkelte treparts geografiske område.
- **Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø/Ministeriet for Grøn Trepert** fastlægger rammerne for de frivillige indsatser.
- **Naturstyrelsen** udfører projekter i lokale enheder og indgår i de lokale treparter.
- **Kommuner** udfører projekter i hele landet og leder de lokale treparter, der er ansvarlige for omlægningsplanerne.
- **Udtagningskonsulenter** er lodsejernes primære kontaktperson i lodsejerdrevne projekter, f.eks. via statslige tilskudsordninger, herunder Klimaskovfonden, hvor udtagningskonsulenten kan fungere som én indgang ifm. ansøgning om tilskud og myndighedsgodkendelse, samt den generelle dialog med lodsejere mv. Derudover kan udtagningskonsulenten, efter behov og konkret aftale med den kommunale eller statslige projektejer, bidrage med facilitering af projekter. Tillige indgår udtagningskonsulenterne i det lokale opsøgende arbejde med at øge kendskabet og interessen blandt lodsejere for at indgå i frivillige projekter og er bindeled

mellem lodsejere, kommunerne, Naturstyrelsen og de lokale treparter i samarbejdet om den lokale omlægningsindsats. Dette uddybes nærmere nedenfor.

- **Jordfordelingsplanlæggerne** varetager jordfordelingsplanlægningen i projekter, hvor der tilbydes jordfordeling. Jordfordelingsplanlæggere har væsentlig rolle i realiseringsfasen, hvor der skal indgås bindende aftaler med lodsejere. Ligeledes kan jordfordelingsplanlæggerne deltage i indledende lodsejermøder i forundersøgelsesfasen.

Udtagningskonsulenter indgår således i den lokale forankring af arealomlægningen sammen med de lokale treparter, kommunale og statslige projektere og jordfordelingsplanlæggere i et eller flere oplande med en klar rollefordeling bestemt af lokalt forankrede konkrete og aftaler med projektere

Udtagningskonsulenternes kompetencer og centrale opgaver

Det samlede korps af udtagningskonsulenter skal kunne rådgive og vejlede om tilskud til projekter på tværs af række frivillige virkemidler som bl.a. udtagning af lavbundsjord, permanent ekstensivering, kvælstof- og fosforvådområder, minivådområder og skovrejsning. Udtagningskonsulenterne skal have teknisk myndighedsforståelse, indgående kendskab til lovgivning, økonomiske og skattemæssige forhold samt indsigt i muligheder og forpligtelser i de forskellige tilskudsordninger. Udtagningskonsulenterne skal besidde en legitimitet, der gør dem i stand til at skabe opmærksomhed, tillid og motivation blandt lodsejere til at indgå i projekter. Udtagningskonsulenterne skal desuden have stærke kompetencer indenfor facilitering og kunne samarbejde med en bred vifte af aktører.

I tæt samarbejde med de lokale treparter, kommuner og Naturstyrelsen skal udtagningskonsulenterne bidrage til planlægning af projekter på tværs af virkemidler og understøtte realisering af projekter med størst CO₂e- og kvælstofeffekt. Tillige skal udtagningskonsulenterne have fokus på understøttelse af projekter med potentiale for hurtig gennemførelse, eventuelt med midlertidig ekstensivering som første skridt hen mod permanente arealomlægningsprojekter. Endvidere skal udtagningskonsulenterne bidrage med at styrke interessen blandt lodsejere til deltagelse eller gennemførelse af arealomlægningsprojekter. Tillige skal udtagningskonsulenterne agere bindeled til de lokale treparter, kommuner, Naturstyrelsen og andre centrale aktører i arealomlægningsindsatserne i de enkelte oplande, samt understøtte gennemførelsen af omlægningsplanerne.

I tæt dialog med de lokale treparter forpligtes udtagningskonsulenterne til at holde sig ajour med igangværende projekter i de givne oplande, således at lokale aktiviteter gennemføres koordineret. Samtidig skal udtagningskonsulenter oplyse lodsejere om, hvilke andre projekter, der er planlagt lokalt, mhp. at styrke koordinering af arealomlægningen på tværs af lodsejere og virkemidler. Udtagningskonsulenterne skal tillige være imødekommende over for lodsejeres individuelle ønsker og behov ift. gennemførelse af konkrete projekter, så længe dette ikke konflikter med større lokale projekter ledet af kommuner eller Naturstyrelsen.

Udtagningskonsulenter skal bistå lodsejere med viden om muligheder for at deltage i og/eller gennemføre egne lodsejerdrevne projekter, herunder at yde vejledning og rådgivning, informere om de krav, forpligtelser og vilkår, en lodsejer som tilsagnshaver skal leve op til under de forskellige statslige tilskudsordninger, herunder Klimaskovfonden.

Udtagningskonsulenternes opgaver er således i forbindelse med større arealomlægningsprojekter i samarbejde med en projektere (kommuner og Naturstyrelsen), såvel som i mindre lodsejerdrevne projekter med en lodsejer som projektere. Dette beskrives nærmere nedenfor.

Udtagningskonsulentens opgaver i projekter med kommunal eller statslig projekter

Ifm. projekter med kommuner eller Naturstyrelsen som projekter, f.eks. udtagning af lavbundsjord, kvælstof- og fosforvådområder, kan udtagningskonsulenten - efter konkret aftale med projekter - facilitere projekter igennem flere faser, f.eks. ved at:

- være lodsejerens kontaktperson og bindeled til kommuner og de lokale trepartar i den indledende screeningsfase, før projekter søger om tilsagn til forundersøgelse.
- bistå lodsejere i flere faser i projektforsøbet, bl.a. ved at:
 - afholde eller deltage i lodsejermøder i samarbejde med projekter
 - understøtte projekter gennem en aktiv informations- og rådgivningsindsats med fokus på den enkelte lodsejers situation og overvejelser om projektdeltagelse, f.eks. ved at yde basisrådgivning om tilskudsordningers kompensationsmuligheder samt økonomi-, pensions-, landbrugs- og skattemæssige forhold o.lign. med det formål at oplyse, forberede og betrykke lodsejere ift. at indgå i forhandlinger om en projektaftale med jordfordelingsplanlæggere såvel som projekter.

Der kan som udgangspunkt ydes op til 10 timers rådgivning pr. lodsejer, f.eks. i forlængelse af et større lodsejermøde. Der kan evt. fastlægges et ensartet, lavere loft for den individuelle rådgivning under hensyntagen til den samlede opgaveudførelse. Hermed sikres, at der af hensyn til det samlede projekt kan følges op hos specifikke lodsejere med behov for rådgivning ud over niveauet af information og generel vejledning, der tilbydes ifm. lodsejermøder. Såfremt projekter ønsker, at udtagningskonsulenten skal bistå med rådgivning og vejledning, som ikke er møntet på specifikke lodsejere ifm. gennemførelse af et konkret projekt, kan der ansøges om tilskud til udgifter hertil ifm. ansøgning om tilskud til projektet via de statslige tilskudsordninger.

Udtagningskonsulenten kan endvidere - efter konkret aftale med projekter - drive mindre projekter for udtagning af lavbundsjord og kvælstofvådområder. I den forbindelse er udtagningskonsulenter lodsejeres kontaktperson i den tidlige projektfase i et tæt samarbejde med relevante lokale trepartar og relevante myndigheder.

I særlige tilfælde - og efter anmodning fra en projekter - kan udtagningskonsulenterne forestå ansøgning og gennemførelse af mindre projekter for udtagning af lavbundsjord og kvælstofvådområder med én eller enkelte deltagende lodsejere.

Udtagningskonsulentens opgaver i lodsejerdrevne projekter

Generelt set skal udtagningskonsulenten understøtte lodsejerens samarbejde med kommunen, f.eks. ifm. koordinering med de lokale trepartar, afklaring af nødvendige myndighedsgodkendelser og beskyttelseshensyn ifm. de forskellige virkemidler. Udtagningskonsulenterne har en særlig opgave ifm. lodsejerdrevne projekter, som f.eks. minivådområder, udtagning af lavbundsjord, permanent ekstensivering og skovrejsning, hvor lodsejere selv kan ansøge om tilskud via de statslige tilskudsordninger eller via Klimaskovfonden. Udtagningskonsulenten kan bistå med vejledning og rådgivning om tilskudsmuligheder på tværs af virkemidler til lodsejere på følgende måde:

Minivådområder

Udtagningskonsulenterne skal arbejde for etableringen af minivådområder. Udtagningskonsulenten kan bistå lodsejere med den konkrete ansøgning, indhentning af tilbud og projektering af projektet ift. placering og dimensionering mv. samt at udfylde en 'konsulenterklæring'

ifm. ansøgning og i overensstemmelse med bekendtgørelse og vejledning for tilskudsordningen. For at kunne underskrive erklæringen, skal konsulenten foretage de indledende undersøgelser og faglige vurderinger, som er et krav i tilskudsordningen.

Lodsejerdrevne projekter i statslige tilskudsordninger, herunder Klimaskovfonden, til udtagning af lavbundsjorder og kvælstofvådområder

Udtagningskonsulenten kan yde bistand til lodsejere ifm. den konkrete ansøgning, udarbejdelse af projektbeskrivelse og indhentning af tilbud. Derudover kan der som udgangspunkt ydes op til 10 timers vejledning pr. lodsejer ifm. afklaring af økonomiske, skattemæssige og landbrugsfaglige forhold i et begrænset omfang forud for lodsejers forpligtende deltagelse i et projekt.

Ekstensivering

Udtagningskonsulenten kan yde bistand til lodsejere ifm. ansøgning til statslige ekstensiveringsordninger. Det drejer sig om permanent ekstensivering og midlertidig ekstensivering, der er etårig og kan fungere som første skridt hen mod permanent udtagning. Derudover kan der som udgangspunkt ydes op til 5 timers vejledning pr. lodsejer ifm. afklaring af økonomiske, skattemæssige og landbrugsfaglige forhold i et begrænset omfang forud for lodsejers forpligtende deltagelse i et projekt.

Skovrejsning

Udtagningskonsulenten kan vejlede om statslige tilskudsmuligheder til skovrejsning rettet mod lodsejere og agere bindeled til skovkonsulentbranchen, der har ekspertisen indenfor ansøgning om og etablering af skovrejsningsprojekter.

Såfremt lodsejer ønsker, at udtagningskonsulenten skal bistå med projektledelse ifm. gennemførelse af et konkret projekt, kan der i nogle tilfælde ansøges om tilskud til udgifter hertil ifm. ansøgning om tilskud til projektet via de statslige tilskudsordninger.

Korpset af udtagningskonsulenter skal hvert halve år afrapportere til Ministeriet for Grøn Trepark, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ift. aktiviteten hos lodsejere på de forskellige ordninger.

Støtterammer for udtagningskonsulentordningen

Det er involverede lodsejere, der er endelig modtager af ydelsen, som tilbydes med de afsatte midler til udtagningskonsulentordningen. Ordningen finansierer opgaver, der dels målrettes lodsejere med henblik på at fremme de frivillige indsatser (herunder det opsøgende arbejde) og i et vist omfang udføres for lodsejere, der er involveret i arealomlægningsprojekter. Konsulent-ydelser for projekter (kommune eller Naturstyrelsen) dækkes af projektilsagnet.

Støtten ydes i overensstemmelse med Promilleafgiftsfonden for Landbrugs statsstøttegodkendelse og de minimis-reglerne. Den individuelle rådgivning til den enkelte lodsejer ydes i overensstemmelse med de minimis-reglerne. Udtagningskonsulenterne skal derfor til enhver tid kunne fremvise en opgørelse for såvel individuel som generel rådgivning og bistand af lodsejere. I det omfang, der er ydet individuel rådgivning i overensstemmelse med de minimis-reglerne, skal udtagningskonsulenterne ligeledes kunne fremvise de minimis-erklæringer fra de enkelte lodsejere i overensstemmelse med de minimis-reglerne.